

BÀI 3

TỔNG QUAN TƯ VẤN XÉT NGHIỆM HIV VÀ CÁC KỸ NĂNG TƯ VẤN CƠ BẢN

USAID
TƯ NHÂN DÂN MỸ

fhi360
THE SCIENCE OF IMPROVING LIVES

USAID/SMART TA

MỤC TIÊU

Sau bài này, học viên có thể:

- Trình bày được khái niệm và tổng quan dịch vụ và quy trình tư vấn xét nghiệm HIV
- Trình bày các kỹ năng tư vấn cơ bản trong tư vấn HIV

NỘI DUNG BÀI HỌC

- ▶ Tổng quan tư vấn xét nghiệm HIV
- ▶ Các kỹ năng tư vấn cơ bản trong tư vấn HIV

TỔNG QUAN VỀ TƯ VẤN XÉT NGHIỆM HIV

USAID
TƯ NHÂN DÂN MỸ

fhi360
THE SCIENCE OF IMPROVING LIVES

USAID/SMART TA

ĐỊNH NGHĨA TƯ VẤN HIV

- ▶ **Tư vấn về HIV/AIDS** là quá trình đối thoại, cung cấp các kiến thức, thông tin cần thiết về phòng, chống HIV/AIDS giữa người tư vấn và người được tư vấn nhằm giúp người được tư vấn tự quyết định, giải quyết các vấn đề liên quan đến dự phòng lây nhiễm HIV, chăm sóc và điều trị người nhiễm HIV. *(Theo luật phòng chống HIV/AIDS)*

TƯ VẤN HIV – MỤC TIÊU CHÍNH

Tư vấn HIV nhằm:

- Giúp khách hàng có thể đương đầu với các căng thẳng/khủng hoảng và tự ra quyết định có liên quan đến HIV
- Dự phòng lây nhiễm HIV thông qua cung cấp kiến thức về các nguy cơ lây nhiễm
- Hỗ trợ khách hàng phát triển kỹ năng (thuyết phục bạn tình, áp dụng các thực hành an toàn,...)
- Hỗ trợ tâm lý
- Hỗ trợ tuân thủ điều trị

CÁC LOẠI HÌNH TƯ VẤN HIV

- ▶ Tư vấn xét nghiệm HIV:
 - Tư vấn trước xét nghiệm
 - Tư vấn sau xét nghiệm
- ▶ Tư vấn dự phòng HIV (tại cộng đồng hoặc tại CSYT)
- ▶ Tư vấn tuân thủ điều trị
- ▶ Tư vấn dự phòng lây truyền mẹ con
- ▶ Khác??

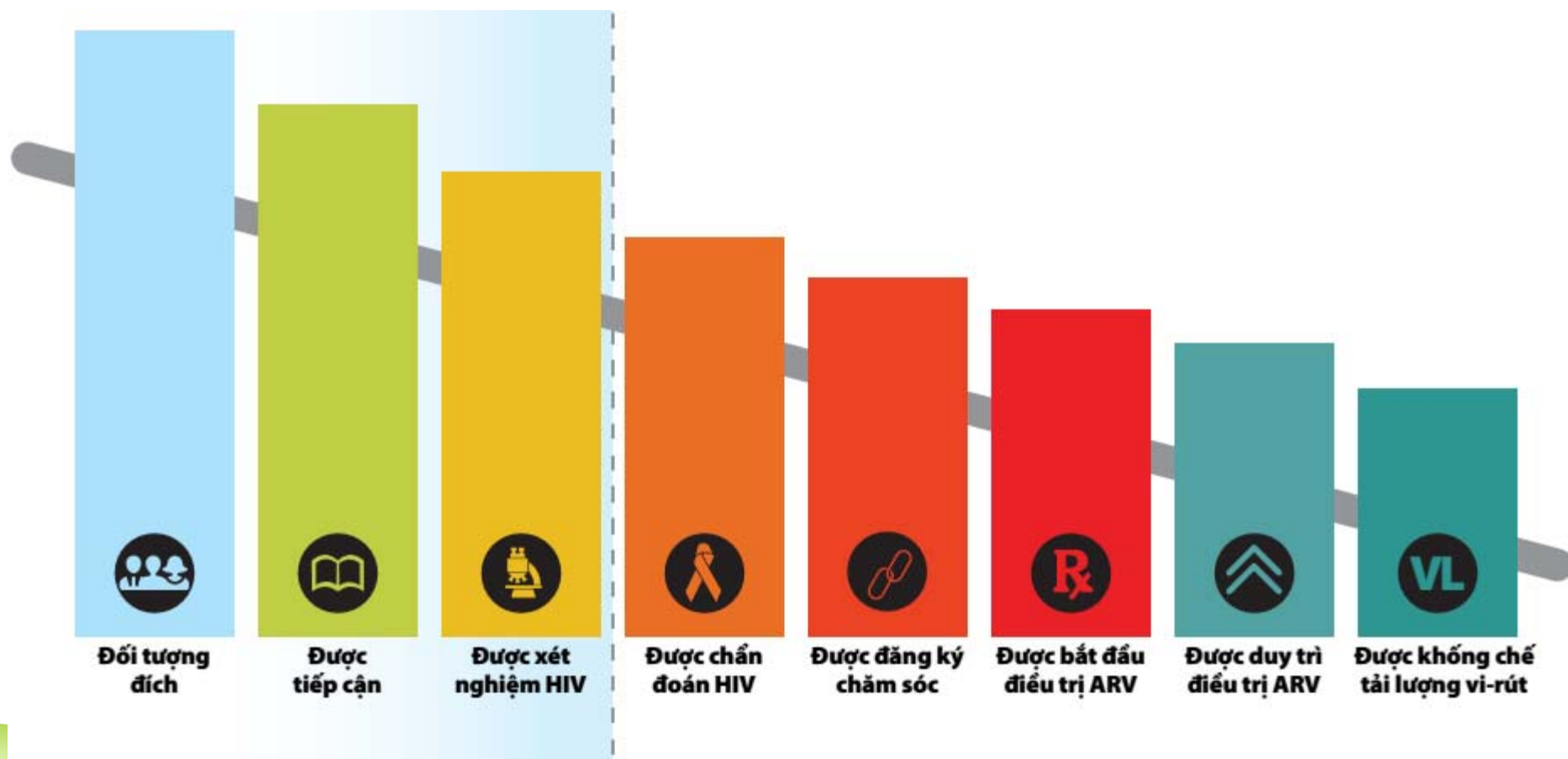
CÁC ĐẶC ĐIỂM, YẾU TỐ CẦN THIẾT TRONG TƯ VẤN HIV

- ▶ **Tính tự nguyện** (ví dụ: KH có quyền lựa chọn có làm xét nghiệm hay không?)
- ▶ **Tính bảo mật:** Không tiết lộ thông tin của KH nếu không có sự đồng ý của KH
- ▶ Lấy khách hàng làm trung tâm, luôn hỗ trợ khách hàng
- ▶ Chấp nhận, không phán xét
- ▶ Đảm bảo tính thống nhất và chính xác của thông tin cung cấp
- ▶ Không áp đặt giá trị, thái độ, và niềm tin riêng

MỤC ĐÍCH CỦA TVXN HIV

- Xét nghiệm để biết tình trạng HIV
- Chẩn đoán sớm các trường hợp nhiễm HIV, giúp người nhiễm sớm tiếp cận dịch vụ chăm sóc điều trị
- Tư vấn dự phòng giảm lây nhiễm đối với cả người có HIV dương tính và HIV âm tính

VAI TRÒ CỦA TVXN HIV TRONG CHƯƠNG TRÌNH PHÒNG CHỐNG HIV

MÔ HÌNH DỊCH VỤ TƯ VẤN XÉT NGHIỆM HIV

Miêu tả	TVXN HIV do KH đề xuất	TVXN HIV tại các cơ sở khám chữa bệnh
Mục đích	- Giảm nguy cơ lây nhiễm HIV cho người có nguy cơ cao - Phát hiện các trường hợp Dương tính và kết nối tới các dịch vụ chăm sóc và dự phòng	- Chẩn đoán các trường hợp nhiễm HIV - Kết nối người có kết quả HIV Dương tính tới các dịch vụ chăm sóc và dự phòng
Nơi thực hiện	Đứng riêng lẻ hoặc nằm trong cơ sở y tế; lồng ghép với các dịch vụ khác (y tế hay không y tế)	Các cơ sở chăm sóc y tế lâm sàng (khám chữa bệnh)
Đối tượng đích	Người có nguy cơ cao (tiêm chích ma túy, mại dâm, nam tình dục đồng giới, bạn tình của người có HIV và bạn tình của người TCMT, mại dâm)	Các bệnh nhân đến khám, chữa bệnh liên quan (Lao, STI, bệnh da liễu, viêm gan C..) hoặc có triệu chứng liên quan, hoặc phụ nữ mang thai

MÔ HÌNH TVXN HIV TẠI CỘNG ĐỒNG

(THEO QĐ 4306 QĐ/BYT BAN HÀNH NGÀY 19/10/2015)

Miêu tả	TVXN HIV Lưu động	TVXN HIV thông qua mạng lưới YTTB	TVXN HIV thông qua các tổ chức cộng đồng
Địa bàn	Nhiều người nhiễm và quần thể nguy cơ cao, xa trung tâm huyện, đi lại khó khăn, mất nhiều thời gian		
Đối tượng	NCMT, Vợ/chồng con của người nhiễm, PNMD, MSM, người chuyển giới nữ, góa phụ của người NCMT đã mất, vợ của người NCMT chưa được XN HIV; Nam giới ở các thôn bản có tỉ lệ nhiễm HIV cao (>1%) và có các tập tục, hành vi dễ làm lây nhiễm HIV		
Người cung cấp dịch vụ	Nhân viên y tế (từ TTAIDS/TTYT huyện/ BV huyện/Trạm Y tế) được đào tạo về TVXN đi cung cấp dịch vụ	Nhân viên Y tế thôn bản (được đào tạo và đủ năng lực thực hiện XN) trực tiếp tiếp cận và mời KH NCC làm XN; chuyển gửi người có phản ứng với KQ XN ban đầu đến CSYT để làm XN theo quy trình; hỗ trợ đăng ký chăm sóc điều trị	Cộng tác viên/nhân viên tiếp cận cộng đồng (được đào tạo và đủ năng lực) trực tiếp tiếp cận và mời KH NCC XN; chuyển gửi người có phản ứng với KQ XN ban đầu đến CSYT để làm XN theo quy trình; hỗ trợ đăng ký chăm sóc điều trị

NGUYÊN TẮC CƠ BẢN TVXN HIV

Tự nguyện

Bảo mật

**Xét nghiệm
phải đi kèm với
tư vấn**

**Tránh kỳ thị,
phân biệt đối
xử**

**Tuân thủ quy
trình KT đảm
bảo KQ chính
xác**

**Tư vấn, giới thiệu
chuyển tiếp, hỗ trợ
tiếp cận DV chăm sóc
điều trị và dịch vụ
khác**

CAM KẾT ĐẢM BẢO TÍNH BẢO MẬT (HO03)

- ▶ Bản cam kết đảm bảo tính bảo mật là cơ sở pháp lý thể hiện nghĩa vụ của các cán bộ tham gia cung cấp dịch vụ TVXNHIV không chuyên đối với tính bảo mật các thông tin liên quan đến HIV/AIDS của khách hàng
- ▶ Được đọc và ký bởi các cán bộ tham gia cung cấp dịch vụ TVXNHIV không chuyên trước khi bắt đầu chính thức cung cấp dịch vụ
- ▶ Bản cam kết được lưu giữ tại đơn vị quản lý (Trạm Y tế xã/Trung tâm y tế huyện/CBO/CLB)

QUY TRÌNH DỊCH VỤ TVXN HIV

CÁC KỸ NĂNG TƯ VẤN CƠ BẢN

USAID
TƯ NHÂN DÂN MỸ

fhi360
THE SCIENCE OF IMPROVING LIVES

USAID/SMART TA

CÁC KỸ NĂNG TƯ VẤN CƠ BẢN

**KỸ NĂNG GIAO TIẾP TƯ
VẤN BẰNG LỜI NÓI**

**KỸ NĂNG GIAO TIẾP TƯ
VẤN BẰNG CỬ CHỈ**

Bài tập đóng vai – Bài tập AS 03

- Chia cặp đóng vai: Một TVV, một KH – phản hồi trước lớp (nhận xét về kỹ năng của TVV – lần 1)

Tư vấn viên yêu cầu khách hàng kể về những thành công trên đường đời của họ, những giây phút vinh quang và hạnh phúc nhất đời họ

KỸ NĂNG GIAO TIẾP BẰNG LỜI NÓI

**Dùng mức
độ ngôn
ngữ phù
hợp**

**Kỹ năng đặt
câu hỏi**

**Cách nói
không ám
chỉ riêng ai**

KỸ NĂNG GIAO TIẾP BẰNG LỜI NÓI

**Dùng mức độ
ngôn ngữ phù
hợp**

- Ngôn ngữ phù hợp với văn hóa và đơn giản
- Đảm bảo khách hàng cảm thấy có người đang hiểu họ, mức độ giao tiếp thông thường

USAID
TƯ NHÂN DÂN MỸ

fhi360
THE SCIENCE OF IMPROVING LIVES

KỸ NĂNG GIAO TIẾP BẰNG LỜI NÓI

➤ Sử dụng loại câu hỏi thích hợp:

Ví dụ câu hỏi Đóng/Mở/Định Hướng

Cách đặt câu hỏi

- **Câu hỏi đóng (câu trả lời sẽ là Có/Không):** “bạn có thực hành tình dục an toàn không?”
- **Câu hỏi mở (Câu trả lời không thể chỉ là Có/Không):** “rất nhiều người gặp phải khó khăn khi sử dụng bao cao su, khó khăn mà bạn gặp phải khi sử dụng bao cao su là gì?”
- **Câu hỏi định hướng (hướng đến một sự chấp thuận):** “Bạn luôn luôn sử dụng bao cao su khi quan hệ tình dục chứ?”

USAID
TƯ NHÂN DÂN MỸ

fhi360
THE SCIENCE OF IMPROVING LIVES

KỸ NĂNG GIAO TIẾP BẰNG LỜI NÓI

**Cách nói
không ám
chỉ riêng ai**

- Sử dụng khi muốn thể hiện sự thừa nhận, phản ánh hay bình thường hóa cảm xúc của KH mà tránh cho KH cảm thấy bị cá biệt hóa hay chỉ trích
- Ví dụ:
 - **Mọi người** có thể thấy bối rối...
 - **Một số khách hàng** của tôi...

USAID
TƯ NHÂN DÂN MỸ

fhi360
THE SCIENCE OF IMPROVING LIVES

KỸ NĂNG GIAO TIẾP BẰNG CỬ CHỈ (NGÔN NGỮ KHÔNG LỜI)

**Lắng nghe &
thể hiện sự
cảm thông**

**Ngôn ngữ
cơ thể**

Khoảng lặng

KỸ NĂNG GIAO TIẾP BẰNG CỬ CHỈ

**Lắng nghe
& thể hiện
sự cảm
thông**

- Lưu ý khi lắng nghe khách hàng:
 - Kinh nghiệm của khách hàng
 - Hành vi của khách hàng
 - Cảm xúc của khách hàng
 - Vấn đề/những lo lắng của khách hàng
- Sử dụng các kỹ năng không lời thể hiện sự lắng nghe và cảm thông: gật đầu, ánh mắt, vỗ vai, nét mặt,...

USAID
TƯ NHÂN DÂN MỸ

fhi360
THE SCIENCE OF IMPROVING LIVES

KỸ NĂNG GIAO TIẾP BẰNG CỬ CHỈ

Ngôn Ngữ Cơ Thể:

- Nét mặt
- Tư thế
- Hướng cơ thể
- Khoảng cách cơ thể
- Giao tiếp bằng mắt
- Điệu bộ

USAID
TƯ NHÂN DÂN MỸ

fhi360
THE SCIENCE OF IMPROVING LIVES

KỸ NĂNG GIAO TIẾP BẰNG CỬ CHỈ

Khoảng lặng – để:

- KH có thời gian để suy nghĩ về điều cần nói
- KH có cơ hội cảm nhận, trải nghiệm cảm xúc của mình
- TVV có thể điều chỉnh việc nói chuyện phù hợp với mạch chuyện của khách hàng
- KH có thời gian để xử lý, thích ứng với mâu thuẫn tình cảm trong lúc chia sẻ

USAID
TƯ NHÂN DÂN MỸ

fhi360
THE SCIENCE OF IMPROVING LIVES

TÓM TẮT BÀI GIẢNG

- ▶ Các nguyên tắc cơ bản của tư vấn HIV: Tự nguyện, bảo mật và lấy KH làm trung tâm
- ▶ Kỹ năng tư vấn cơ bản: Giao tiếp bằng lời nói và giao tiếp không lời
- ▶ TVXN HIV đóng vai trò quan trọng trong chương trình phòng chống HIV
- ▶ Trong bất kỳ mô hình nào, xét nghiệm HIV đều phải được đi kèm với tư vấn trước và sau xét nghiệm